

Venstres prioriteringer for Lier kommunes budsjett og handlingsprogram 2020 - 2023

1. ØKONOMISKE RAMMER

- 1.1. De økonomiske rammer som fremgår av rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlingsprogram-perioden.
- 1.2. Rammene for årsbudsjettene i økonomiplanen for 2020-2023 økes i samsvar med tabellen i punkt 2.

2. ENDRINGER PÅ DRIFTSBUDSJETTETS RAMMER

Nye tiltak i perioden:				
<i>1000 kr</i>	2020	2021	2022	2023
Klima og miljø				
2.1 Økte rammebetingelser for å oppfylle klimamål	2300	2300	2500	2500
2.2 Prosjekt «100% Ren Lierelv»	200	200		
Oppvekst				
2.3 Reversert kutt nedleggelse av kommunal barnehage	600	841	1906	3400
2.4 Økt pedagogtetthet i kommunale barnehager (1,7 stilling)	518	1360	1360	1360
2.5 Lærernorm fullfinansiert	5800	2560		
2.6 Implementering av ny læreplan	500	500		
2.7 Helsepsykepleier, 2 nye stillinger	1600	1600	1600	1600
2.8 PP-tjenesten, økt bemanning	1600	1600	1600	1600
2.9 Gratis SFO for barn i lavinntektsfamilier	383	843	843	843
2.10 Økt bevilgning til barnevern (kompensasjon merforbruk)	500	500	500	500
NAV				
2.11 Kjøp av aktivitetsplasser/kurs ved Lier ASVO (7 plasser)	900	900	900	900
2.12 NAV – Ungdom IPS/SE psykisk helse, øke overgangen til jobb for unge	750	750	750	750
Stedsutvikling				
2.13 Stedsutvikling: økt bemanning	800	800	800	800
2.14 Stedsutvikling: Sosiale møteplasser	1000	600	600	600

Utbedring av samfunnshus, grendehus, forsamlingshus i Lier				
2.15 Stedsutvikling: Forprosjekt ny Tranbyhall	300			
2.16 Stedsutvikling: Stupetårn Engersand	200			
2.17 Stedsutvikling: Forprosjekt Helårs skianlegg Leirdalen	200			
2.18 Stedsutvikling: Etablering av hundeparker	200	200		
2.19 Stedsutvikling: Sykkelplan	250			
2.20 Stedsutvikling: Temaplan for støy	500			
Demokrati og medvirkning				
2.21 Lokal pressestøtte - nye målgrupper	100	100	100	100
Kulturskolen				
2.22 Kulturskolen: Avhjelpe ventelister	200	200	200	200
2.23 Kulturskolen: Økt ramme til desentralisert breddetilbud, ref. Kulturskole og SAL	341	341		
2.24 Kulturskolen: Økt ramme til musikkterapi ute på institusjoner	200			
Kultur				
2.25 Kultur og fritid: Etablering av el-sykel-bibliotek ved BUA, innkjøp av el-sykler	600			
2.26 Kultur og fritid: Deltakelse for alle	200	200	200	200
2.27 Kultur og fritid: Økt sysselsetting og bærekraftig utvikling knyttet til BUA verksted	350	350	350	350
Sum tiltak:	21092	16745	14209	15703
Inndekning:				
<i>1000 kr</i>	2020	2021	2022	2023
Øremerkede midler til redusert SFO-betaling for lavinntektsfam.	-277	-554	-554	-554
Skrinlagt el-sykel prosjekt (Liers bysykkel-ordning)	-1500	-750	-750	
Innsparing ved nedleggelse av Nordal skole	-2000	-4000	-4000	-4000
Reduksjon i kirkeinvesteringer (post 8409)	-1700	-1700	-1700	-1700
Avsetning disposisjonsfond	-5000	-1000	0	-1000
Redusert bemanning - kommunikasjon	-1000	-1000	-1000	-1000
Økt skatteinngang	-8615	-6741	-5205	-6449
Økt utbytte fra selskaper	-1000	-1000	-1000	-1000
Sum inndekning:	-	-	-	-
	21092	16745	14209	15703
Investeringsbudsjettet:				
<i>1000 kr</i>	2020	2021	2022	2023
Bortfall av behov for oppgradering på Nordal skole				-7500
Sum investeringer:	0	0	0	-7500

TEKSTFORKLARING TIL SALDERINGSBUDSJETT

2.1 Økte rammebetingelser for å oppfylle klimamål

Det settes av midler for å få til et taktskifte i Lier kommunes gjennomføring av klimatiltak, jmf. gjeldende og fremtidig Klima og energiplan. Kommunestyret ber rådmannen om å utnytte alle muligheter til statlig støtte fra f.eks. ENOVA og Klimasats til arbeidet raskest mulig.

2.2 Prosjekt «100% Ren Lierelv»

Det settes av midler til å kartlegge forurensning i 2020 og lage en plan for gjennomføring av tiltak i 2021.

2.3 Reversert kutt nedleggelse av kommunal barnehage

Rådmannens kutt reverseres. Når barnehagebehovsplanen legges frem til politisk behandling skal valgfrihet og kort reisevei vektlegges.

2.4 Økt pedagogtetthet i kommunale barnehager (1,7 stilling)

Det settes av midler til å dekke underskudd av pedagoger i de kommunale barnehagene.

2.5 Lærernorm fullfinansiert

Det settes av midler til å igangsette ansettelser umiddelbart fra 1.1.2020 ved skoler som ikke oppfyller lærernormen.

2.6 Implementering av ny læreplan

Det settes av midler til fri benyttelse av skoleledere til å markere innføring og implementering av ny læreplan.

2.7 Helsesykepleier, 2 nye stillinger

Det settes av midler for å øke sykepleierdekningen i helsetjenesten

2.8 PP-tjenesten, økt bemanning

Det settes av midler til å øke bemanning i PP-tjenesten

2.9 Gratis SFO for barn i lavinntektsfamilier

Det settes av ekstra midler til å dekke opp for egenandel for lavinntektsfamilier, utover øremerkede midler fra staten, slik at barna kan delta uten kostnader for foreldre.

2.10 Økt bevilgning til barnevern (kompensasjon merforbruk)

Merforbruk i barnevernet dekkes inn.

2.11 Kjøp av aktivitetsplasser/kurs ved Lier ASVO (7 plasser)

Avtalen mellom NAV Lier og Lier ASVO om å tilby aktivitetsplikt/kurs for sosialhjelpsmottagere videreføres.

2.12 NAV – Ungdom IPS/SE psykisk helse, øke overgangen til jobb for unge

Midler til å ivareta sårbar gruppe innvilges, livsmestring og deltakelse i samfunnet prioriteres.

2.13 Stedsutvikling: økt bemanning

Det bevilges midler til økt bemanning i planavdelingen for å effektivisere vedtatte planer og tiltak.

2.14 Stedsutvikling: Sosiale møteplasser – Utbedring av samfunnshus, grendehus, forsamlingshus i Lier

Det bevilges midler til å utføre nødvendige oppgraderinger av bygdas forsamlingshus. Det stilles betingelser om at lokalene skal være åpent og tilgjengelig for innbyggere i alle aldre. Velforeninger involveres.

2.15 Stedsutvikling: Forprosjekt ny Tranbyhall

Det settes av midler til å lage et forprosjekt for ny Tranbyhall. Det inngås en intensjonsavtale med Lier IL om planlegging og bygging av ny hall. Prosjektet ses i sammenheng med stedsutviklingsprosjektet på Tranby.

2.16 Stedsutvikling: Stupetårn Engersand

Det settes av midler til bygging av et stupetårn i tilknytning til Engersand friluftsområde. Det stilles krav om praktisk og økonomisk samarbeid med grunneier/borettslag på Engersand Havn.

2.17 Stedsutvikling: Forprosjekt Helårs skianlegg Leirdalen

Det settes av midler til å fullføre prosjektplan for helårs skianlegg i Leirdalen så snart Klima- og miljødepartementet har godkjent nylig vedtatt kommuneplan.

2.18 Stedsutvikling: Etablering av hundeparker

Det settes av midler til etablering av inngjerdede hundeparker på Tranby og i Lierbyen i 2020 og i skogsområdet «P-feltet» på Gjellebekk i 2021.

2.19 Stedsutvikling: Sykkelplan

Det settes av midler til å lage en ny og ambisiøs sykkelplan for Lier kommune i 2020 for å oppnå nasjonale mål om 8% sykkelandel.

2.20 Stedsutvikling: Temaplan for støy

Det settes av midler til å ferdigstille en etterlengtet temaplan for støy i Lier. Støy bidrar til redusert velvære og mistrivsel, og påvirker folks atferd og helsetilstand. Støy er forurensning eller forurensningsloven. En støyplan må inneholde klare tiltak for støyskjerming av hovedveiene gjennom bygda, E18 mellom Asker og Drammen og E134 fra Røyken til Drammen.

2.21 Lokal pressestøtte - nye målgrupper

Det settes av midler til en lokal pressestøtteordning for nye og digitale medier med mål om å nå flere nye brukergrupper, herunder unge mennesker. Målet med ordningen vil være å sikre journalistisk veiledning og stimulere til kritisk tenkning og knytte samfunnsengasjert ungdom sammen med den frie pressen gjennom nye digitale kanaler.

2.22 Kulturskolen: Avhjelp ventelister

Det settes av midler for å gi barn og unge som står på venteliste på Kulturskolen et tilbud.

2.23 Kulturskolen: Økt ramme til desentralisert breddetilbud, ref. Kulturskole og SAL

Det settes av midler til å flytte deler av Kulturskolens tilbud ut i bygda, der barna oppholder seg.

2.24 Kulturskolen: Økt ramme til musikkterapi ute på institusjoner

Det settes av midler til trivselstiltak og økt kulturutveksling på kommunens institusjoner

2.25 Kultur og fritid: Etablering av el-sysselbibliotek ved BUA, innkjøp av el-sykler

Det settes av midler til innkjøp av el-sykler til en utlånsordning ved BUA, som en erstatning for det skrinlagte el-sysselprosjektet.

2.26 Kultur og fritid: Deltakelse for alle

Det settes av midler til inndekning av manglende betaling av kontingent og til friplasser.

2.27 Kultur og fritid: Økt sysselsetting og bærekraftig utvikling knyttet til BUA verksted

Det settes av midler til å videreføre tilbudet om praksisplasser ved BUA verksted for unge.

3. VERBALFORSLAG UTEN ØKONOMISKE HEFTELSE

Klima og miljø

3.1 Klimamål for Lier

Lier kommunes Klima- og energiplan legger sterke føringer for arbeidet med reduksjon av kommunens klimagassavtrykk. Lier kommune skal være fossilfri i 2025 og klimanøytral i 2030. Hele samfunnet skal gjennom en stor endring mot lavutslippssamfunnet der 90-95% av Norges klimagassutslipp skal kuttes innen 2050. Det er viktig å gi spesielt barn og unge troen på at vi sammen klarer å endre verden. Lier har alle forutsetninger for å klare omstillingen til lavutslippssamfunnet, men dette krever handling nå.

- a) Kommunestyret ber rådmannen legge Parisavtalens 1,5-gradersmål, Norges forpliktelser i denne og i avtalen med EU til grunn for sitt arbeid med å kutte klimagassutslipp og binde karbon i Lier.
- b) Kommunestyret ber rådmannen stille krav til Viken fylkeskommune om å prioritere infrastruktur til elektriske busser til de mest trafikkerte linjene gjennom Lier.
- c) Kommunestyret stiller krav til at alle kommunale kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy innen 2025. Rådmannen bes om å lage plan og sikre rask utbygging av ladeinfrastruktur for elbiler i samarbeid med fylkeskommunen, næringslivet, borettslag, velforeninger og innbyggerne.
- d) Lier kommune vil at Osloregionen skal bli verdens første hovedstadsregion hvor all transport er utslippsfri innen 2030. Kommunestyret ber rådmannen om å lage en strategi for dette sammen med Viken fylkeskommune, kollektivtrafikk-aktørene og næringslivet i Drammensregionen for å nå dette målet.
- e) Kommunestyret ber rådmannen om å lage en ny, oppdatert og helhetlig parkeringspolitikk som inkluderer kjøpesentre. Rådmannen bes om å legge frem forslag om en maksimumsnorm i reguleringsplaner samt legge frem forslag om å øremerke parkeringsavgift til gang- og sykkelveier (bygging, drift og vedlikehold).
- f) Kommunestyret ber rådmannen om å ta initiativ til samarbeidsprosjekt med landbruket i Lier for å fremme innovasjon og bidra til raskere kutt i klimagassutslipp fra landbruket.
- g) Kommunestyret ber rådmannen via LEKF ta i bruk energisparekontrakter (EPC-kontrakter) på alle kommunale bygg i Lier, sikre godt vedlikehold og rehabilitering av eksisterende bygningsmasse og sikre at nye bygg bygges med BREEAM-standard, Svanemerking eller tilsvarende, og at bruk av tre i nybygg økes. Rådmannen via LEKF bes inngå energisparekontrakter og vurdere å installere solceller på eksisterende bygningsmasse. Kommunestyret ber rådmannen ta initiativ overfor Viken fylkeskommune og andre offentlige aktører om sette felles krav om utslippsfrie byggeplasser i offentlige byggeprosjekter fra 2025.
- h) Kommunestyret ber rådmannen om å om å legge frem årlig klimaregnskap med forslag til klimabudsjett i god tid før handlingsprogram for kommende periode skal vedtas.

3.2 Ta vare på natur og miljø i Lier

Vi bor i en kommune med fantastisk natur. Naturen og livet i den er sårbar, derfor må vi ta vare på naturen og miljøet og verne gammel skog og truede arter. Det er viktig at vi bevarer matjord, etablerer nye parker og grønne lunger i nærheten av der folk bor, gjenåpner vassdrag som er lagt i rør, og sørger for at skogen, fjorden, elva og strendene våre er tilgjengelige for alle. FNs naturpanels rapporter gir oss et tydelig ansvar for at økosystemene ikke skal kollapse og at vi sørger for at det biologiske

mangfoldet opprettholdes. Kilder til forurensning må kartlegges og fjernes, nedbygging av natur reduseres til et minimum og innbyggere, virksomheter og næringsliv må gjøres i stand til å bidra med det de kan.

- a) Kommunestyret ber rådmannen om å kontakte RfD for å få en utredning av standardiserte løsninger for gjenbruk, gjenvinning og avfallshåndtering for næringslivet sammen med dagens kildesorteringsordning for husholdninger.
- b) Kommunestyret ber rådmannen om legge frem en sak for å kartlegge forsøpling og plastforurensning ved kollektivknutepunkt og langs de mest trafikkerte gang- og sykkelveiene i Lier og komme med forslag til tiltak for å begrense dette.
- c) Kommunestyret ber rådmannen om å komme med forslag til tiltak som kan begrense bruken av veisalt i kommunen.
- d) Kommunestyret ber rådmannen om å legge frem en sak som viser kartlegging av kilder til forurensning av Lierelva og forslag til utbedring og nødvendige tiltak for å få en 100% ren Lierelv (jamfør Kommuneplanens samfunnsdel punkt 2.6 «Liersamfunnet skal skjermes mot forurensning»)
- e) Kommunestyret ber rådmannen om å vektlegge reell støyskjerming langs E18 i høringssvar ved samtlige reguleringsplaner der strekningen Asker – Drammen er med.
- f) Kommunestyret ber rådmannen om å kartlegge den rødlista arten «hule eiker» i Lier og lage en skjøtselsplan for disse for å styrke vern av biologisk mangfold.
- g) Kommunestyret ber rådmannen om å ferdigstille søknaden om frivillig vern av kommunens skogteig i området Flagret ved Øverskogen.

Samferdsel

3.3 Bedre tilrettelegging for myke trafikanter og mer gang- og sykkelveg for pengene

Målet om at all trafikkvekst skal tas med kollektivtrafikk, sykkel og gange, krever riktig prioritering av både penger og av veiareal. God tilrettelegging er avgjørende for at flere skal gå og sykle i hverdagen; det må være trygt å gå og sykle til skole, jobb og daglige gjøremål både i tettbebygde strøk og i mer grisgrendte områder. For å nå det nasjonale målet om 8% sykkelandel, må sykkelandelen i tettbebygde strøk økes opp mot 20%.

- a) Kommunestyret ber rådmannen sikre at arealplanlegging støtter oppunder målet om at all trafikkvekst skal tas med kollektivtrafikk, sykkel og gange. Lier kommune støtter fremtidige byvekstavtaler med Drammen.
- b) Kommunestyret ber rådmannen om å etablere en egen Lier-standard for gang- og sykkelveier for å sikre økt framdrift på planlegging og bygging, lavere kostnader for investering og vedlikehold, og sikre rom for gode løsninger med lavere standard på gang- og sykkelveger der det er aktuelt.
- c) Kommunestyret ber rådmannen om å implementere «Hjertesoner» rundt alle skoler i Lier, et tiltak etter modell fra Trygg Trafikk.
- d) Kommunestyret ber rådmannen om å styrke vinterdriftsstandard på vedlikehold av gang- og sykkelveier når driftskontrakter inngås, slik at resultatet blir at flere kan sykle hele året.
- e) Kommunestyret ber rådmannen om å sikre at «Sykkelplan for Lier» som skal utarbeides i 2020, inneholder tydelige og realistiske mål, plan for innbyggermedvirkning, samarbeid med nabokommuner og Viken fylkeskommune, samt tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser. Rådmannen bes om å kartlegge søkekriteriene for å kunne bli «Sykkelvennlig kommune» og etterkomme disse.

- f) Kommunestyret ber rådmannen om å legge press på fylkeskommunens kollektivselskap for å få bedre og billigere kollektivtilbud i hele Lier med høyere frekvens, inkludert busstilbud etter kl. 23.

Oppvekst

3.4 Et godt barnehage tilbud i nærheten av der folk bor i Lier

Barnehagen skal gi barna våre en god start på livet. Det er bedre å bruke nok ressurser på å gi barn den støtten de behøver tidlig, enn å bruke ressurser på å løse problemene senere. Større voksentetthet og pedagogisk kompetanse er en forutsetning for å nå dette målet. Vi vil at alle skal ha et tilbud om barnehageplass i nærheten av der de bor. Dette vil redusere biltrafikk og utslipp, og gjøre hverdagen enklere for familier i etableringsfasen.

- a) Kommunestyret ber rådmannen om å vektlegge valgfrihet og legge til rette for kort reisevei når Barnehagebehovsplanen ferdigstilles og legges fram til politisk behandling i 2020.
- b) Kommunestyret ber rådmannen om å utrede etablering av en ny barnehage på Lierskogen som står i samsvar med befolkningsøkningen.
- c) Kommunestyret ber rådmannen om å videreføre ordningen med svømmeopplæring i barnehagen – og samtidig utrede muligheten for å gjøre ordningen obligatorisk for alle 5-åringer i Lier.
- d) Kommunestyret ber rådmannen om å legge til rette for alderstilpasset opplæring om kropp, identitet og følelser gjennom hele utdanningsløpet, inkludert barnehage.

3.5 En skole for framtida

Framtidas skole er tilpasset den enkelte elev. Skolen skal styres av rektor, lærere, foreldre og elever – og minst mulig av politikere og byråkrater. Nyutdannede lærere bør få mer veiledning når de trenger det. God og trygg klasse- og skoleledelse motvirker mobbing.

Lærerne underviser best når de har rom til å bruke sin kompetanse og sitt engasjement på sin måte. Derfor ønsker vi å gjøre det enklere å bli forsøksskoler for alternative måter å drive på – for eksempel med varm skolemat, barnehagepedagogikk i småskolen, ekstra satsing på praktiske eller kreative arbeidsmåter, senere start på skoledagen, eller tidligere undervisning i andre fremmedspråk.

Utdanning jevner ut sosiale, økonomiske og helsemessige forskjeller. I dag øker forskjellene mellom de sterkeste og de svakeste elevene underveis i utdanningsløpet, og sosial bakgrunn har sterk og vedvarende effekt på elevenes prestasjoner.

- a) Kommunestyret ber rådmannen om å utrede nedlegging og salg av Nordal skole og belyse de konsekvensene dette har for nærmiljøet, lierskolen, ansatte og elever.
- b) Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak som omhandler gjenbruk av Nordal skole og belyse ulike scenarier hvor etablering av en skole med alternativ pedagogikk inngår som ett av alternativene.
- c) Kommunestyret ber rådmannen utrede nye retningslinjer for fleksibel skolestart som gjør det enklere for foreldre å søke om å utsette skolestart for 6-åringer, og hvor to opptak i året er en del av utredningen.

- d) Kommunestyret ber rådmannen om å legge til rette for at ulike løsninger for skolemat kan prøves ut på den enkelte skole, både med og uten foreldrebetaling, hvor barn i lavinntektsfamilier skjermes.
- e) Kommunestyret ber rådmannen om å utrede muligheten for å gjøre norsk tegnspråk tilgjengelig som fremmedspråk i grunnskolen og valgfag i ungdomsskolen.
- f) Kommunestyret ber rådmannen om å kartlegge kompetanse på mobbing hos skolepersonalet i lierskolen og øke innsatsteamet sin interaksjon med skolene. I tillegg ber rådmannen om å utrede muligheten for å opprette en fast årlig fokusdag med temaet mobbing hvor alle skolene samtidig har fokus på problematikken og hvordan man skal bekjempe mobbing.

3.6 Et kvalitetsløft for SFO i Lier

Venstre vil at SFO-dagen skal være tuftet på lek og vennskap. Alle barn må få mulighet til å delta. Derfor vil Venstre at SFO skal være gratis for barn i lavinntektsfamilier. Andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt er signifikant høyere i Drammen kommune enn i landet som helhet, og vi ønsker at Lier gjennomfører tiltak som motvirker denne trenden. Vi vil videreutvikle Sunne Aktive Liunger (SAL) i skolefritidsordningen og ha et bredere tilbud av aktiviteter. Summen av aktiviteter i SFO gir barn mulighet til å oppleve ulike måter å uttrykke seg på og utvikle seg innen flere uttrykksformer. Dette kvalitetsløftet vil trenge økt kompetanse hos de ansatte og Lier kommune må ta ansvar for at de ansatte får et tilpasset etter- og videreutdanningstilbud.

- a) Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak som tar for seg å heve kvaliteten i SFO, nedfelle standarder for god praksis i lierskolens SFO, øke de ansattes kompetanse, ha kvalitetsoppfølging av SFO, og samtidig sikre at SFO fremdeles er et sted for barns selvstyrte og selvvalgte aktivitet.
- b) Kommunestyret ber rådmannen sikre at øremerkede midler fra regjeringen til å redusere foreldrebetalingen for barn i lavinntektsfamilier når fram til målgruppa slik at flere barn i lavinntektsfamilier deltar i kommunens SFO-tilbud. Rådmannen ber i tillegg utrede hvor mye det vil koste å gjøre dette tilbudet gratis for lavinntektsfamilier.
- c) Kommunestyret ber rådmannen om å oppfordre skolene i Lier til å gjøre forsøk med SFO for de større barna, fra 5.-7.klassed) Kommunestyret ber rådmannen om å utrede en utvidelse av dagens SFO-tilbud som inkluderer for eksempel koding, ernæring, fysisk aktivitet, idrett, kunst og kultur.

Aktive lokalsamfunn

3.7 Flere aktive liunger - flere sosiale møteplasser og økt tilhørighet

Friluftsliv er helsefremmende og gir gode opplevelser for den enkelte. I tillegg har norsk natur stor betydning for stedstilhørighet og bosettingsmønster. Alle skal ha rett til naturopplevelser, til å ferdes fritt og til å høste av naturens overskudd. Allemannsretten er et gratis fellesgode og en del av vår kulturarv. Vi har en unik anledning til å ruste opp turstier, friområder, sykkelveier, ridestier og skiløypenett for å gjøre Lier til en attraktiv feriekommune for liunger og folk i nabokommunene. Nærferie er kortreist og økovenlig, og det trenger ikke koste all verden. Vi vil legge til rette for at flere kan bruke naturen.

Sosiale møteplasser på tvers av skillelinjer

Sosiale møteplasser for to- og firbente vil gi økt trivsel og bedre fysisk utfoldelse for hunder som må gå store deler av året i bånd. Å inkludere handler om å forene ulike mennesker uavhengig av

forutsetninger og bakgrunn. Inkludering er mer krevende, men vil skape et varmere, rausere og tryggere samfunn.

- a) Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak som skal legge til rette for at flere kan bruke naturen som omkranser boligområdene i Lier kommune. Områder som ikke krever ferdsel med bil vektlegges og trygge tilfartsveier prioriteres. Saken skal ta for seg friområdene i hele kommunen og omhandle blant annet eksisterende og potensielle sykkelstier og ridestier, samt lysløyper for turgåere og skiløpere. Klubber, lag og foreninger sikres bred medvirkning.
- b) Kommunestyret ber rådmannen om å utrede etablering av skibuss til Eiksetra i vintersesongen og med det sørge for at Liers prioriterte utfartssted er tilgjengelig for alle innbyggere.
- c) Kommunestyret ber rådmannen om å legge frem en sak som vurderer kommunens friområder, strender og badeplassers attraktivitet og legge fram forslag til oppgradering av disse, i tillegg til forslag om nye. Strandlinjene langs Drammensfjorden og Holsfjorden samt steder som er tilgjengelig med kollektivtrafikk prioriteres. Kommunedelen Lahell/Engersand foreslås sett på som ungdommens foretrukne badested og rådmannen bes om å kontakte grunneier/borettslag for å utrede bygging av stupetårn ved Engersand friområde gjennom et spleiselag.
- d) Kommunestyret ber rådmannen om å legge frem en sak som tar for seg bruk av eksisterende samfunnshus/grendehus/forsamlingslokaler i Lier og kartlegge behov for opprustning av disse og eventuelt behov for nye møteplasser/-lokaler. De lokale velforeningene sikres god medvirkning. Målet med saken er å få til flere lokale møteplasser på tvers av generasjoner og andre skillelinjer. Rådmannen bes samtidig om å se på mulig bruk av skolene som møteplasser for lokalmiljøer utenom skoletid gjennom å styrke og utvikle skolebibliotek.
- e) Kommunestyret ber rådmannen om å starte utredningsarbeidet for å få biblioteket i Lierbyen ned på bakkeplan og prioritere dette i stedsutviklingsprogrammet for Lierbyen.
- f) Kommunestyret ber rådmannen om å legge til rette for etablering av hundeparker i Lier. Rådmannen bes om å inkludere hundeparker i tiltakene som faller innunder tippemiddelordningen, på lik linje med tuftparker og ridestier. Alternativt kan rådmannen foreslå at hundeparker faller innunder kriteriene for tilskuddsmidlene fra potten til «Aktive lokalsamfunn». Av mulige lokasjoner bes rådmannen å vurdere Hennommarka på Tranby, et område ved Lierbyen skole og skogsområdet «P-feltet» på Tranby. Innbyggere, hundeklubber og -foreninger sikres bred medvirkning.
- g) Som et ledd i stedsutviklingen av Lierbyen ber kommunestyret rådmannen om å utrede en felles 17. mai-feiring i Lierbyen med borgertog, som inkluderer bla. Gullaug og Høvik skoler.

3.8 Demokrati, åpenhet og medvirkning

Ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten er grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. Vi vil sikre mediemangfoldet ved å legge til rette for livskraftige redaksjoner og gode brukeropplevelser. Virkemidlene må stimulere til nyskaping og innovasjon samtidig som den frie pressens tradisjoner og grunnverdier ivaretas.

- a) Rådmannen bes om å utrede etablering av en lokal pressestøtteordning for nye og digitale medier med mål om å nå flere nye brukergrupper, herunder unge mennesker. Målet med ordningen er å sikre journalistisk veiledning og stimulere til kritisk tenkning og knytte samfunnsengasjert ungdom sammen med den frie pressen gjennom nye digitale kanaler.
- b) Kommunestyret ber rådmannen om å markedsføre ordningen "publikums spørrekravter" i hovedutvalgene, formannskap og kommunestyre slik at innbyggerne i Lier gis reell påvirkningsmulighet og mulighet til å ha direkte kontakt med kommunens politikere.

Rådmannen bes om å utrede muligheten for å strøkke formannskapsmøtene på nett og på sikt inkludere alle hovedutvalg i ordningen.

- c) Kommunestyret ber rådmannen innen valget i 2021 ha et særlig fokus på informasjonsaktivitet og tilrettelegging for bruk av stemmerett for særlig sårbare grupper, så som personer med høy alder, bevegelses- eller annen funksjonsnedsettelse, folk med dårlige norskkunnskaper, samt personer med utviklingshemming.